

Sel av akt

Pärönträd, Skanör med Falsterbo.
Vellinge kommun.

23

1946.

19/10

387

LÄNSTYRELSENS

i Malmöhus län

allmänna kungörelser.

Landskansliet.

A nr 303. Ang. byggnadsordning för ön Ven.

Länstyrelsen, som genom beslut den 14 oktober 1946 jämlikt 66 § stadsplanelagen fastställt utomplansbestämmelser för ön Ven (Vens utomplansområde), har genom beslut samma dag för området utfärdat byggnadsordning jämlikt 95 § byggnadsstadgan. Nämda byggnadsordning finnes tillgänglig hos kommunalnämnden i Sankt Ibbs socken.

A nr 304. Angående fridlysning av ett i Skanör med Falsterbo växande gammalt förvildat päronträd.

På framställning av Skånes naturskyddsförening har länstyrelsen jämlikt 6 § lagen den 25 juni 1909 angående naturminnesmärkens fredande funnit skäligt att såsom naturminnesmärke fridlysa ett i Skanör med Falsterbo å stadsågan nr 175 Falsterbo vång, Falsterbo församling, växande gammalt förvildat päronträd samt meddela förbud för en var att fälla trädet, att genom brytande av grenar eller kvistar eller på annat sätt skada trädet, att plocka blad, blommor eller frukter å trädet samt att å det trädet omgivande 10×20 meter stora inhägnade området verkställa plantering eller vidtaga för trädets trivsel eljest hinderliga åtgärder. Inhägnaden består av i marken nedslagna pålar och tre rader mellan dem anbragta läkten. På en av pålarna har uppsatts en fridlysnings-tavla av gjutjärn med inskriften: "Naturminnesmärke fridlyst enligt lag."

För överträdelse av förbudet är straffet dagsböter.

A nr 305. Ang. Burlövs sockers indelning i valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare.

Länstyrelsen har genom utslag den 15 oktober 1946 med stöd av 32 § i lagen om val till riksdagen förordnat, att Burlövs socken skall vid val till riksdagens andra kammare utgöra fyra valdistrikt, nämligen:

Första valdistriktet omfattande kvarteren Ankan, Beckasinen, Bofinken, Domherren, Doppingen, Duvan, Ejdern, Falken, Gladan, Gråsparven, Gåsen, Gamen, Göken, Gårdsmygen, Hackspetten, Hägern, Höken, Hämplingen, Järpen, Korpen, Kajan, Orrén, Påfågeln, Rapphönan, Ripan, Sädesärlan, Svanen, Stenskvättan, Staren, Storken, Sothönan, Steglitsen, Skatan och Strutsen i Arlövs municipalsamhälle.

Lk-D nr 90/254-46

Kungörelse.

Angående fridlysning av ett i Skanör med Falsterbo växande gammalt förvildat päronträd.

På framställning av Skånes naturskyddsförening har länsstyrelsen jämlikt 6 § lagen den 25 juni 1909 angående naturminnesmärkens fredande funnit skäligt att såsom naturminnesmärke fridlysa ett i Skanör med Falsterbo å stadsägan nr 175 Falsterbo vång, Falsterbo församling, växande gammalt förvildat päronträd samt meddela förbud för en var att fälla trädet, att genom brytande av grenar eller kvistar eller på annat sätt skada trädet, att plöcka blad, blommor eller frukter å trädet samt att å det trädet omgivande 10 x 20 meter stora inhägnade området verkställa plantering eller vidtaga för trädets trivsel eljest hinderliga åtgärder. Inhägnaden består av i marken nedslagna pålar och tre rader mellan dem anbragta läkten. På en av pålarna har uppsatts en fridlysningstavla av gjutjärn med inskriften: "Naturminnesmärke fridlyst enligt lag."

För överträdelse av förbudet är straffet dagsböter.

Malmö i landskansliet den 19 oktober 1946.

Länsstyrelsen.

Resolution.

Översändes för kungörande vid gudstjänst i Skanör och Falsterbo församlingar den 27 oktober 1946 och återförväntas med åtecknat bevis. Malmö i landskansliet den 19 oktober 1946.

Anslaget i laga ordning

i Skanör: Falsterbo förs. ar

den 27/10 1946

Folke Wisby

Kyrkoherde v. Pastor Komminister

På tjänstens vägnar:

E. Wessman

Rubrik.

Länsstyrelsens i Malmöhus län kungörelse den 19.10.1946 angående fridlysning av ett i Skanör med Falsterbo växande gammalt förvildat päronträd.

SKÅNES NATURSKYDDSFÖRENING

DOCKENT OTTO GERTZ, SEKRETERARE
KUNG ÖRSKÄRS VÄG 1, LUND
TELEFON: LUND 1778

LUND DEN 12/10 1946. 90

254 1946.

Till Länsstyrelsen i Malmöhus län.

Skånes Naturskyddsförening får härmed vända sig
med anledningen, att de ätzjärder, som av Länsstyrelsen
föreskrivits för utfärdande av fridlysning
enligt naturskyddslagen av det gamla, förvildade
paronträdet i Fälskerbo väng, nu vidtagits. Turpok
tion av nämnda träd och omgivande område fö-
tog den 11 oktober på Föreningens uppdrag genom
Föreningens sekreterare och därvid konstaterades, att
samtliga de påbjudna ätzjärdena - uppsättande
av fridlysningsplatta av gjutjärn enligt av Kungl.
Vetenskapsakademien fastställt typ och utfärdande
av området i fråga medelst pålar och tre de
förbindande ^{trader} tvärlakten - blivit utförda.

S. Skånes Naturskyddsförenings vägnär

Otto Gertz

Föreningens sekreterare.

skickas till
Lund 12/10 1946

Avskrift.

19/10 exp. Kung.

Till Skånes naturskyddsförening.

I anledning av Eder framställning att ett i Skanör med Falsterbo å stadsägan nr 175 Falsterbo vång, Falsterbo församling, växande gammalt förvildat päronträd måtte frilysas såsom naturminnesmärke får länsstyrelsen underrätta Eder, att ansökningsen kommer att bifallas, därest trädet på föreningens bekostnad dels inhägnas på nedan angivna område genom i marken nedslagna pålar och tre rader mellan dem anbragta läkten och dels utmärkes genom uppsättande på en av pålarna av en fridlysningsstavla av Kungl. vetenskapsakademiens typ med text: Naturminnesmärke fridlyst enligt lag. Om så sker torde Ni därom lämna länsstyrelsen underrättelse. Inhägnaden skall avse ett trädet omgivande rektangulärt område, så uttaget, att närmaste avståndet från trädets stam till de båda långsidorna och ena kortsidan blir 5 meter, att berörda kortsida, som skall hava en längd av 10 meter, sträcker sig parallellt med en å platsen befintlig tångvall samt att långsidorna få en längd av 20 meter.

Malmö i landskansliet den 17 september 1946.

På länsstyrelsens vägnar:

T. Kinnman

E. Wessman

Avskriftens riktighet bestyrkes. Malmö i landskansliet den 16 oktober 1946.

På tjänstens vägnar:

E. Wessman

Itan avgift.

Akten.

KUNGL. VETENSKAPSAKADEMIENS
NATURSKYDDSKOMMITTÉ
STOCKHOLM 50

90/54 46
Landskapschef
Hq brev

Till

Länsstyrelsen i Malmöhus län.

Sedan till vetenskapsakademien för yttrandes avgivande av Eder överlämnats en av Skånes naturskyddsförening ingiven ansökning om fridlysning som naturminnesmärke av ett i Skanör med Falsterbo å stadsägan n:r 175 Falsterbo vång, Falsterbo församling, växande gammalt förvildat päronträd, får akademien i detta ärende anföra följande..

Oaktat päronträdets ursprung icke är känt, anser sig vetenskapsakademien i betraktande av de av den sökande föreningen anförda omständigheterna böra tillstyrka att trädet förklaras för fridlyst naturminnesmärke jämlikt 6 § lagen den 25 juni 1909 angående naturminnesmärkens frödande.

Som fridlysningsbestämmelser föreslås förbud dels mot trädets fällande eller dess direkta skadande på vad annat sätt som helst, såsom genom brytande av grenar och kvistar, insamling av blommor och frukter m.m., dels ock mot plantering eller för päronträdets trivsel eljest hinderliga åtgärder å ett detsamma omgivande rektangulärt område i storleken 10 x 20 meter.

Mot det av Skånes naturskyddsförening föreslagna sättet för naturminnesmärkets utmärkande har akademien ingen erinran. En fridlysningstavla av gjutjärn med inskriften "Naturminnesmärke fridlyst enligt lag" under tre kronor kommer att ställas till den sökande föreningens förfogande.

Remisshandlingarna återgå.

Stockholm den 5 september 1946.

På vetenskapsakademiens vägnar:

Robt. E. Friis

Tf. ordförande i naturskyddskommittén.

/ Rudolf Florin

90/757 46.

RECEIVED
24. APR. 1946
Länshuset

Till

Länsstyrelsen i Malmöhus län.

Skånes naturskyddsförening har genom kassaförvaltaren i Falsterbo naturskydds- och fornminnesförening fil. lic. Claes Hommerberg den 22 januari 1946 mottagit en av sistnämnda förening vid dess årsstämma framställd anhållan, att Skånes naturskyddsförening måtte medverka till beredandet av lagligt skydd åt ett i Falsterbo utmarker växande gammalt förvildat päronträd, om vilket bland ortsbefolkningen en mängd traditioner lever kvar. Skånes naturskyddsförening, som länge haft sig nämnda träd bekant jämte flera bland de gamla vid detsamma knutna traditioner och som för ett år sedan även från annat håll mottagit en liknande anhållan om trädets fridlysande, tillåter sig härmed att, med varmt instämmande i ansökningens syftemål, få översända Falsterboföreningens anhållan om trädets skyddande. Oaktat det icke kan ledas i bevis att trädet ifråga är spontant på platsen, bör det enligt Skånes naturskyddsförenings förmenande komma i åtnjutan av fridlysning enligt lagen om naturminnesmärkens skyddande, ej minst därför att det, såsom ortstraditionerna vittna, otvivelaktigt spelat en stor roll i traktens kulturhistoria. Den begärda fridlysningen skulle innebära förbud mot skadegörelse av varje slag, såsom brytande av grenar och kvistar, insamling av blommor och frukter m. m.

Skånes naturskyddsförening har genom kassaförvaltaren i Falsterbo naturskydds- och fornminnesförening fil. lic. Claes Hommerberg den 22 januari 1946 mottagit en av sistnämnda förening vid dess årsstämma framställd anhållan, att Skånes naturskyddsförening måtte medverka till beredandet av lagligt skydd åt ett i Falsterbo utmarker växande gammalt förvildat päronträd, om vilket bland ortsbefolkningen en mängd traditioner lever kvar. Skånes naturskyddsförening, som länge haft sig nämnda träd bekant jämte flera bland de gamla vid detsamma knutna traditioner och som för ett år sedan även från annat håll mottagit en liknande anhållan om trädets fridlysande, tillåter sig härmed att, med varmt instämmande i ansökningens syftemål, få översända Falsterboföreningens anhållan om trädets skyddande. Oaktat det icke kan ledas i bevis att trädet ifråga är spontant på platsen, bör det enligt Skånes naturskyddsförenings förmenande komma i åtnjutan av fridlysning enligt lagen om naturminnesmärkens skyddande, ej minst därför att det, såsom ortstraditionerna vittna, otvivelaktigt spelat en stor roll i traktens kulturhistoria. Den begärda fridlysningen skulle innebära förbud mot skadegörelse av varje slag, såsom brytande av grenar och kvistar, insamling av blommor och frukter m. m.

9/6

Trädet växer på jord, som tillhör Skanör med Falsterbo stad och disponeras av kyrkorådet och, såsom bifogade skrivelse närmare upplyser, "å det s. k. Klockarestycket invid grindhålet i tångvallen som begränsar området Falsterbo Vång mot Ljungmarken söder därom".

Trädet kommer genom Skånes naturskyddsförenings försorg att utmärkas genom fyra kring detsamma nedslagna pålar och genom en på en av pålarna anbragt gjutjärnsplatta av officiellt fastställd typ och med inskription: Naturminnesmärke. Fridlyst enligt lag.

Falsterbo kyrkoråd har enligt bifogade protokollsutdrag givit sitt tillstånd till trädets fridlysande.

Å Skånes naturskyddsförenings vägnar.

Bertil Hansson

Ordf. i Föreningens arbetsutskott.

Otto Lantz

Sekreterare.

Lund den 23 april 1946.

Härtill 2 bilagor.

Bilaga 1.
Falsterbo 22.1.46.

Herr Professor Bertil Hanström,
Zoologiska Institutionen,
LUND.

Undertecknad är kassaförvaltare i Falsterbo Natur-
skydds- och Fornminnesförening.

Vid Föreningens årsmöte den 20 ds uttalades enhälligt önskemålet att
åt det gamla förvildade päronträd som växer i Falsterbo utmarker måtte givas
lagligt skydd på grund av den mängd traditioner som fortfarande lever kvar
hos ortsbefolkningen i förbindelse med detta träd.

Trädet består numera av några föga livsdugliga äldre stammar, men en
mångfald kraftiga, manshöga skott finnas under och kring dess breda mitt-
parti. Trädet bär ej frukt.

Trädet är beläget på jord som tillhör Skanör med Falsterbo stad och
som disponeras av Kyrkorådet. Enligt vad en vid mötet närvarande kyrkoråds-
och stadsfullmäktigeledamot upplyste hade anbud nyligen inkommit för privat
exploatering av området, vilket dock avslagits. Då bebyggelsen emellertid
mer och mer ökas i grannskapet, vore en fridlysning av stort värde. Som
ortsbestämning kan anföras att trädet finnes å det s.k. Klockarestycket
invid grindhålet i tångvallen som begränsar området Falsterbo Vång mot Ljung-
marken söder därom.

Skriftligt belägg för traditionerna finnas. I "Skanör-Falsterbo och
Ljunghusen i äldre och nyare tid" (NILS JEPSSON, Trelleborg 1937, sid. 9)
heter det att "För övrigt lär Falsterbo ha sträckt sig långt öster ut ända
upp mot 'Sandbrösten' eller till det ensliga päronträdet - 'Skomakaren under
päronträdet'. Detta träd är antagligen en kvarleva efter gammal bebyggelse.

"Den sägnen att troll bor under trädet har hållit i sig ända till våra
dagar. Mången har påstått att om man mot en viss formel lade ut ett par slit-
na skor vid ett visst klockslag på natten, så blevo skorna halvsulade till dag-

en därpå. Av de många berättelserna om det underliga päronträdet må dock en anföras.

"Sjökapten Joh. Fredriksson i Falsterbo berättade åtskilliga gånger med en viss hänförelse, att då han kom till platsen en solig vacker söndagsförmiddag såg han att trädet och alla buskarna däromkring voro överhängda med vitt vackert tvättlinne. Han räckte ut handen för att ta en näsduk. Då försvann alltsamman i ett ögonblick."

I "Folklivet i Skytts Härad...." (NICOLOVIUS, Lund 1868 sid. 160, resp. Lund 1908 sid. 182; stavn. efter sistn.) beskrivas ungefär samma företeelser, men NICOLOVIUS har uppgiften att det rör sig om ett äppelträd. Det är att märka att Lovéns barndomshem var i Reng, en dryg mil på andra sidan heden. Han skriver: "Pysslingar bodde under och i gamla träd. Mångfaldiga sägner gingo och troddes om dem. På ljungen mellan Skanör och Falsterbo står ett gammalt äppleträd, under hvilket ett pysslingfolk, en skomakarefamilj, bor. Ofta ser man än i denna dag, huru i vackert väder små lintyg och andra linnepersedlar äro upphängda här och der i trädet att torka. Jöns Pahlsson, med hvilken läsaren gjort bekantskap, skar en gång en gren af detta träd, för att sätta sig i respekt hos några kalffvar, och kände genast - (att jag må bruka hans egna ord) - 'én sådden pinsle i sine inelver, a han motte be om förlådelse; men när han gjort ded, veddrede han sej strajs.' En sjöman i Falsterbo, som fått hastiga uppbrottsordres och ej hade sina skodon i ordning, sade på skämt, att han skulle låta laga sina stöflor af skomakaren under äppleträdet, då han for förbi. Följden blef, att, när han om qvällen kom till stället, for han vilse, och körde hela natten rundtomkring trädet. Spåret efter vagnen skall ännu vara att se."

Man kan som ovan antytts tänka sig att NICOLOVIUS som troligen endast haft tredjehandsuppgifter råkat ut för förväxlingen päron-äpplen då han på

1) 1796 - 1854. "Folklivet.." skrevs 1840-47

2) = repade

äldre dagar och i en helt annan trakt nedskrev barndomsminnena. Falsterbo ligger som sagt ganska långt ^{även} från Reng. Han säger emellertid enl. ovan att trädet stod "på ljungen mellan Skanör och Falsterbo", och det gör det knappast. Men den gamla vägen mellan Skanör och Falsterbo gick åtskilligt östligare än nu, alltså inte så långt från päronträdet.

Tänkbart skulle också kunna vara att här föreligger en för c:a 100 år sedan skedd överflyttning av traditionerna (en nu levande 96-årig fru Kristersson berättar dock om päronträdet från sin barndom) d.v.s. att sagor om ett nu försvunnet ensamstående fruktträd skulle kunna ha överförts till ett annat liknande då det ursprungliga trädet på ett eller annat sätt försvunnit. I Skanörs Knävang finnas på några ställen, långt från den nuvarande bebyggelsen, reminiscenser av en tidigare sådan: man ser längs tångvallen som begränsar Knävången åt väster ett par buskage där bl.a. förvildade syrener växa, och allra ytterst i Falsterbo Vång mot nuvarande Ljunghusen - alltså åt nästan motsatt håll som mot Skanör - står ett gammalt vildapelträd. Hur som helst, bland de nu levande gamlingarna menas entydigt med "Skomakaren under päronträdet" vad i min framställning avses.

Å Falsterbo Naturskydds- och Fornminnesförenings vägnar anhåller jag därför vördsamt att undersökning måtte ske, hurvida ovan beskrivna gamla päronträd kunde bli förklarat lagligen skyddat.

Högaktningsfullt

E. A. Hommerberg

Bilaga 2.

Utdrag av protokoll fört vid sammanträde
med Falsterbo kyrkoråd den 10/4 1946

§. 4.

Från Falsterbo Naturskydds-och Formminnesförening förelåg förslag att låta fridlysa det gamla päronträdet på den församlingen tillhöriga klockarjorden stadsägan 175 i Falsterbo vång. Enligt förslaget krävdes härför ett rektangulärt område (10m . 20 m), begränsat av en linje i väster 5 m. från trädets stam och vinkelrät mot vägen, av en likadan linje i öster 5 m. från trädets stam, av en linje i söder parallell med vallen och 5 m. från trädets stam och av en linje i norr parallell med vägen 15 m. från trädets stam. Kyrkorådet beslöt tillåta trädets fridlysning i enlighet med detta förslag.

Som ovan

Folke Wilson

Ordf.

Rätt utdraget intygas

I tjänsten:

Folke Wilson

Kyrkoherde